

การศึกษาการจัดการผู้ป่วยรายกรณี ต่อภาระการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทในชุมชน
โรงพยาบาลท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

นางสาวอัญชลี ทรงผาสุข

โครงการศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2547
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF CASE MANAGEMENT ON CAREGIVER'S BURDEN OF
SCHIZOPHRENIC PATIENTS IN COMMUNITY,
THALAUNG HOSPITAL, LOPBURI PROVINCE

Miss Anchalee Songparsouk

A Independent Study in Patial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Nursing Science in Mental Health and Psychiatric Nursing
Faculty of Nursing
Chulalongkorn University
Academic Year 2004

121085642

หัวข้อโครงการศึกษาอิสระ

การศึกษาการจัดการผู้ป่วยรายกรณี ต่อภาระการดูแลของ
ผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทในชุมชน โรงพยาบาลท่าหลวง
จังหวัดลพบุรี

โดย

นางสาวอัญชลี ทรงผาสุข

สาขาวิชา

การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

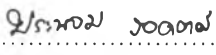
อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับโครงการศึกษาอิสระฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระ

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม รอดคำดี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุข)

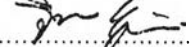
อัญชลี ทรงผาสุข : การศึกษาการจัดการผู้ป่วยรายกรณี ต่อภาระการดูแลของผู้ดูแล
 ผู้ป่วยจิตเภทในชุมชนโรงพยาบาลท่าหลวง จังหวัดลพบุรี. (A STUDY OF CASE
 MANAGEMENT ON CAREGIVERS BURDEN OF SCHIZOPHRENIC PATIENTS
 IN COMMUNITY , THALAUNG HOSPITAL, LOPBURI PROVINCE)
 อ. ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์, 112 หน้า.

การศึกษานี้เป็นการดำเนินโครงการศึกษาอิสระ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและ
 เปรียบเทียบภาระการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทในชุมชน ก่อนและหลังการใช้การจัดการผู้ป่วย
 รายกรณี กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ป่วยจิตเภทในชุมชนตามคุณสมบัติจำนวน 20 ราย และผู้ดูแล
 ผู้ป่วยจิตเภทที่มีภาระการดูแลอยู่ในระดับปานกลางขึ้นไป จำนวน 20 ราย เครื่องมือที่ใช้ใน
 การศึกษาคือ 1) แผนการดูแลผู้ป่วยจิตเภทในชุมชน 2) คู่มือการจัดการผู้ป่วยรายกรณี 3) แบบวัด
 ภาระการดูแล มีค่าความเชื่อมั่น Cronbach's Alpha เท่ากับ .93 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิง
 บรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบ
 ความแตกต่างของภาระการดูแลก่อนและหลังดำเนินโครงการโดยใช้สถิติทดสอบที (paired t-test)
 สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ค่าคะแนนภาระในการดูแลผู้ป่วยจิตเภทของผู้ดูแลหลังการใช้การจัดการผู้ป่วยรายกรณี
 ต่ำกว่าก่อนใช้การจัดการผู้ป่วยรายกรณีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชาคณะพยาบาลศาสตร์

ลายมือชื่อนิติ.....

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา 2547

4677824236: MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEY WORD: CASE MANAGEMENT / BURDEN CARING

ANCHALEE SONGPARSOUK : A STUDY OF CASE MANAGEMENT ON CAREGIVER'S BURDEN OF SCHIZOPHRENIC PATIENTS IN COMMUNITY, THALAUNG HOSPITAL, LOPBURI PROVINCE. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.JINTANA YUNIBHAND,phD., 112 pp.

The objectives of this independent project were to compare the burden on caregivers of caring for better term is patients with schizophrenia patients before and after using case management. The samples consisted of patients who met the inclusion criteria and 20 caregivers who had a score on the caregiver's burden scale above the middle level. The study tools were composed of : 1) clinical pathway for patients with schizophrenia in the community 2) case management hand book for health team . The caregiver's burden measurement had a Cronbach 's Alpha of.93. Frequency, mean, standard deviation and paired t-test were used for data analysis.

Major findings were as follows.

The burden of caring for with patients schizophrenia of caregivers after using the case management system was lower than before using the case management system at $p = .05$

Department... Faculty of Nursing .....Student's signature *Anchalee Songparsook.*
Field of study. Mental Health and Psychiatric Nursing...Advisor's signature *Jintana Yunibhand*
Academic..... Year 2004 : ..... Co-Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

โครงการศึกษาอิสระฉบับนี้เป็นประสบการณ์การศึกษาที่สำคัญยิ่งทางการศึกษา ซึ่งสำเร็จได้ด้วยความสามารถจากรองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ซึ่งให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนเป็นกำลังใจ รวมทั้งเป็นแบบอย่างของความเป็นพยาบาลที่ดี ทำให้ผู้ศึกษารักวิชาชีพพยาบาลเพิ่มขึ้นทวีคูณ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความเอื้ออาทรที่อาจารย์มิให้ และขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม รอดคำดี ประธานสอบโครงการศึกษาอิสระและ รองศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุขโข กรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระที่กรุณาให้คำแนะนำให้โครงการนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นรวมทั้งคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความรู้และคำแนะนำรวมทั้งกำลังใจเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ของเครื่องมือ ขอขอบคุณกรมสุขภาพจิตที่สนับสนุนทุนการศึกษาจนจบหลักสูตร ขอขอบคุณ นายแพทย์วิโรจน์ รัตนอมรสกุล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ที่ให้โอกาสศึกษา และอำนวยความสะดวกในการศึกษาในทุกๆเรื่อง ขอขอบคุณ นางสาวจันทนา ชุนฉาย หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล เพื่อน พี่ น้องพยาบาลทุกคนที่ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และกำลังใจให้ผู้ศึกษามาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ บิดาและมารดา ที่ให้ชีวิต ปัญญา ความเข้มแข็งและความอดทน ขอขอบคุณครอบครัวทรงผาสุข และนายอัคคเดช ทวีชาติที่สนับสนุนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตทุกคน ทั้งแผน ข และ แผน ก ที่ช่วยเหลือผลักดันให้เกิดความรู้สึกที่ดีของความเป็นเพื่อน

คุณค่าอันเกิดจากโครงการศึกษาอิสระฉบับนี้ ขอมอบให้แก่ผู้ป่วยและครอบครัว ผู้ป่วยจิตเวชทุกท่าน

อัญชลี ทรงผาสุข

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา.....	7
1.3 แนวเหตุผลและสมมติฐาน.....	7
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	9
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	9
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1 การบริการพยาบาลสำหรับผู้ป่วยจิตเภท.....	13
2.2 ผู้ดูแลกับการดูแลผู้ป่วยจิตเภทในชุมชน.....	18
2.3 ภาวะในการดูแลผู้ป่วยจิตเภทของผู้ดูแล.....	23
2.4 การจัดการผู้ป่วยรายกรณี.....	31
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
2.6 กรอบแนวคิด.....	45
3. วิธีดำเนินการโครงการศึกษาอิสระ.....	46
3.1 วิธีดำเนินการโครงการศึกษาอิสระ.....	46
3.2 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	46
3.3 วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	47
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและการตรวจสอบเครื่องมือ.....	51
3.5 ขั้นตอนในการจัดทำโครงการศึกษาอิสระ.....	55
ขั้นเตรียมการ.....	55
ขั้นดำเนินการ.....	55

สารบัญ (ต่อ)

ชั้นรวบรวมข้อมูล.....	56
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	62
5.1 สมมติฐานการศึกษา.....	62
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	66
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	68
รายการอ้างอิง.....	70
ภาคผนวก.....	79
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	81
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในโครงการศึกษาอิสระ.....	82
ภาคผนวก ค ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	87
ภาคผนวก ง กรณีตัวอย่างการใช้การจัดการผู้ป่วยรายกรณีในผู้ป่วยจิตเภท ในชุมชน.....	108
ประวัติผู้ศึกษา.....	112

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และความสัมพันธกับผู้ป่วย	47
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ เพศ สถานภาพการสมรสและระดับการศึกษา (n=20).....	48
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม อาชีพ รายได้ของครอบครัว ความสัมพันธกับผู้ป่วย.....	49
4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม จำนวนสมาชิกของครอบครัว ระยะเวลาในการ ดูแลผู้ป่วย อายุผู้ป่วย เพศของผู้ป่วยและปัญหาที่พบในผู้ป่วย (n=20).....	50
5 ค่าความเที่ยงของแบบวัดภาวะในการดูแลผู้ป่วยจิตเภท โดยรวมและแยกรายด้าน	54
6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนภาวะการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทในชุมชนก่อน และหลังการใช้การจัดการผู้ป่วยรายกรณีจำแนกตามรายด้าน.....	59
7 คะแนนภาวะ (เชิงปรนัย)ในการดูแลผู้ป่วยของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทในชุมชน ก่อนและ หลังการทดลองจำแนกตามรายข้อ.....	60
8 คะแนนภาวะ (เชิงอัตนัย)ในการดูแลผู้ป่วยของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทในชุมชน ก่อนและ หลังการทดลองจำแนกตามรายข้อ.....	61